

La broma s'ha acabat

À

Massa vegades ni ens n'adonem, però, hem construït una ciutat amb peus de fang. Ara fa un any, una de les moltíssimes persones que conformen l'equip municipal em va etzibar que servidor tenia la virtut de veure les coses molt negres. Una mica com allò del «Siempre negativo!» que va cridar Van Gaal a la fi d'una roda de premsa. Evidentment, el retret va ser fet amb molta educació i rebut amb estima. Però, un any després, tinc la sensació que encara em vaig quedar curt en la visió crítica que vaig fer en un acte on vaig denunciar la progressiva transformació de la cultura en un "campi qui pugui" i on, precisament, en ple confinament, es mostra com un bé més necessari que mai, però que és escàs. I, especialment, a casa nostra.

Orfes de referències serioses, hem anat construint un imaginari, especialment en la nostra ciutat, on l'associació de cultura amb entreteniment, diversió i dinàmica de socioanimació és immediata. De vegades, em pregunto què diria si pogués veure com estem vivint aquests dies, posem per cas, un Vicenç Prat i Brunet de qui, per cert, anhele que els responsables de la ciutat vulguin dedicar-li un carrer més que merescut. Deixeu-m'ho dir, ras i curt, però una de les realitats que més em costa de comprendre aquests dies de confinament són aquestes "performances" als balcons amb aplaudiments i sirenes com a homenatge als sanitaris. Deu ser perquè resto convençut que el silenci diu molt més que el xivarri, però a la perplexitat de veure aquestes manifestacions espontànies i/o com a resposta dels reclams dels mitjans de comunicació i xarxes socials s'hi ha afegit la incredulitat de veure com alguns n'han fet un projecte.

Si perplexitat em creen les "performances" als balcons, algunes fins i tot amb caràcter comarcal, ja no us dic si aquestes han estat impulsades per entitats que s'anomenen "culturals". Cansat de la repetida cançoneta de les xifres d'ocupació i de no sé quantes collonades més per amagar i defugir la veritable missió de la cultura, mai com aquests dies de confinament he corroborat que som una ciutat, culturalment, amb peus de fang. Més enllà de les habituals campanyes d'imatge, de concursos i d'altres mil inventives pròpies d'un agrupament escolta o d'un esplai, a un li hagués agradat una mostra evident que això dels anomenats gestors culturals són alguna cosa més que un envelat per vendre entrades. És en moments com aquest on hagués agraït l'impuls d'activitats on donar respostes sòlides i serioses a la ciutadania en un dels moments de la nostra vida personal i col·lectiva més carregat d'incerteses. Però sembla que aquest punt de vista no agrada gaire perquè, aquí, inconscientment, seguim amb les dinàmiques històriques i molt "espanyoles" del «mori la intel·ligència».

Fem un exercici d'imaginació. Imaginem que en lloc de sortir a cantar als balcons o a fer fotografies de Montserrat s'hagués sabut ser capaç, posem per cas, d'organitzar una xerrada informativa d'Anna Arnau, la responsable d'Epidemiologia i Estadística d'Althaia explicant tot allò que desconeixem d'un món tan misteriós i apassionant com la virologia. O ja no diguem un Ignasi Ribas parlant-nos, per exemple, sobre la recerca de vida al cosmos en un moment de crisi en l'espècie humana. O un Ignacio Cirac per parlar-nos del nou món que està sortint com a conseqüència de les possibilitats de l'òptica quàntica. O bé un savi com Xavier Melloni parlant dels significats i símbols de l'experiència de confinament. O un grup d'actors llegint-nos un llibre tan apropiat, en aquests dies com "La pesta", d'Albert Camus. O una Concepció Serra i un Carles Perarnau parlant de l'experiència vital del dol en un moment que ens veiem abocats a acomiadar-nos d'éssers estimats sense ni possibilitat de dol.

Són temps de males notícies perquè anuncien com ha fracassat el model cultural de la ciutat, en cas d'haver existit mai. Possiblement, aquest confinament era un moment per mostrar la importància de la cultura i de la seva gestió. Potser sense saber-ho, també se'ns acaba d'anunciar explícitament que ha començat un nou món. Tardarà més o menys a arribar. I aquest món reclama trencar les jerarquies existents en les organitzacions i avançar cap a uns nous sistemes

d'organització més horitzontals, fruit del consens, que siguin capaços d'integrar la riquesa de les diferents formes de pensar amb un sol objectiu: extreure les millors conseqüències i conclusions. I més en moments dramàtics i terribles com els que vivim. Tal i com va escoltar Groucho Marx a un broker de borsa quan va produir-se el crack del 29, «la broma s'ha acabat».

Il·lustració: Carles Claret.